

**GYVENTOJŲ PAVELDIMO TURTO APMOKESTINIMAS
PAVELDIMO TURTO MOKESČIU**

VILNIUS

2016 m.

TURINYS

I. ĮVADAS	4
II. SAŲOKOS.....	4
III. KAS YRA PAVELDIMO TURTO MOKESČIO MOKĖTOJAI?	5
IV. KOKS PAVELDIMAS TURTAS YRA APMOKESTINAMAS?	5
4.1. Nuolatiniai Lietuvos gyventojai paveldimo turto mokestį moka nuo Lietuvoje ar užsienio valstybėse paveldimų:	5
4.2. Nenuolatiniai Lietuvos gyventojai paveldimo turto mokestį moka tik nuo Lietuvoje paveldimų:	5
4.3. Kilnojamiesiems daiktams, kuriems pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus yra privaloma teisinė registracija, yra priskiriami:	5
V. KAS IR KAIP NUSTATO PAVELDIMO TURTO VERTĘ?	6
5.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas	6
5.2. Kai paveldimas užsienio valstybėse esantis turtas.....	7
VI. KAS YRA PAVELDIMO TURTO APMOKESTINAMOJI VERTĖ?	7
VII. KAS APSKAIČIUOJA PAVELDIMO TURTO APMOKESTINAMĄJĄ VERTĘ IR PAVELDIMO TURTO MOKESTĮ?	7
7.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas	7
7.2. Kai paveldimas užsienio valstybėse esantis turtas.....	8
VIII. KOKIOS YRA PAVELDIMO TURTO MOKESČIO LENGVATOS?	8
IX. KOKS YRA PAVELDIMO TURTO MOKESČIO TARIFAS?	9
X. PAVELDIMO TURTO APMOKESTINAMOSIOS VERTĖS IR MOKESČIO APSKAIČIAVIMO PAVYZDYS.....	9
XI. KOKIE YRA PAVELDIMO TURTO MOKESČIO SUMOKĖJIMO TERMINAI?.....	9
11.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas	9
11.2. Kai paveldimas užsienio valstybėje esantis turtas	10
XII. KAIP SUMOKAMAS PAVELDIMO TURTO MOKESTIS?.....	10
XIII. KOKIE DOKUMENTAI PATVIRTINA PAVELDIMO TURTO MOKESČIO SUMOKĖJIMĄ? 10	
XIV. KAM PATEIKIAMI PAVELDIMO TURTO MOKESČIO SUMOKĖJIMO DOKUMENTAI? . 10	
14.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas	10
14.2. Kai paveldimas užsienio valstybėse esantis turtas	10
XV. KOKIA YRA ATLEIDIMO NUO PAVELDIMO TURTO MOKESČIO SUMOKĖJIMO, JO SUMAŽINIMO IR ATIDĖJIMO TVARKA?	10
15.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas	10
15.2. Kai paveldimas užsienio valstybėse esantis turtas	11
XVI. KOKIA YRA PAVELDIMO TURTO MOKESČIO DEKLARAVIMO TVARKA?	11
16.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas	11

16.2. Kai paveldimas užsienio valstybėse esantis turtas	11
XVII. KAIP PANAIKINAMAS PAVELDIMO TURTO DVIGUBAS APMOKESTINIMAS?	11
XVIII. KURIOSE UŽSIENIO VALSTYBĖSE SUMOKĖTĄ PAVELDIMO TURTO MOKESTĮ GALIMA ATSKAITYTI IŠ LIETUVOJE MOKĖTINOS PAVELDIMO TURTO MOKESČIO SUMOS?.....	12
XIX. KOKIUS DOKUMENTUS REIKIA PRIDĖTI PRIE AVMI TEIKIAMOS UŽSIENIO VALSTYBĖSE PAVELDIMO TURTO MOKESČIO DEKLARACIJOS?	13
XX. Į KIENO SĄSKAITĄ ĮSKAITOMAS SUMOKĖTAS PAVELDIMO TURTO MOKESTIS?	13
20.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas	13
20.2. Kai paveldimas užsienio valstybėse esantis turtas	13

I. ĮVADAS

Šio leidinio tikslas – gyventojams populiariai paaiškinti:

- kas yra paveldimas turtas,
- koks paveldimas turtas yra apmokestinamas,
- kas yra paveldimo turto mokesčio mokėtojai,
- kokios yra paveldimo turto mokesčio lengvatos,
- kas yra paveldimo turto apmokestinamoji vertė,
- kas nustato paveldimo turto vertę ir apmokestinamąją vertę,
- kokie yra paveldimo turto mokesčio tarifai,
- kada turi būti sumokamas paveldimo turto mokestis,
- kiti su paveldimo turto mokesčio sumokėjimu susiję klausimai.

Leidinyje yra aktualus turtą paveldintiems gyventojams.

Paveldimo turto apmokestinimo tvarka yra nustatyta 2002 gruodžio 10 d. Lietuvos Respublikos paveldimo turto mokesčio įstatyme Nr. IX-1239.

II. SĄVOKOS

Leidinyje vartojamos tokios sąvokos:

gyventojas – nuolatinis ar nenuolatinis Lietuvos gyventojas,

nuolatinis Lietuvos gyventojas – tai gyventojas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta tą mokestinį laikotarpį yra Lietuvoje, arba gyventojas, kuris nors ir yra išvykęs iš Lietuvos, tačiau jo socialinių, ekonominių bei asmeninių interesų vieta tą mokestinį laikotarpį yra veikiau Lietuvoje nei užsienyje (Lietuvoje yra jo šeima, turtas, verslas ir pan.), arba gyventojas, kuris tą mokestinį laikotarpį ištisai arba su pertraukomis Lietuvoje išbūna 183 ar daugiau dienų (išsamiau, kas yra nuolatinis Lietuvos gyventojas, paaiškinta leidinyje „Kas yra nuolatinis Lietuvos gyventojas pajamų mokesčio mokėjimo ir deklaravimo tikslais“ Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos interneto svetainėje adresu www.vmi.lt),

nenuolatinis Lietuvos gyventojas – gyventojas, kuris nelaikomas nuolatinio Lietuvos gyventoju,

paveldimas turtas – tai, turto savininkui mirus, pagal testamentą ar įstatymą jo įpėdinio įgyjamas turtas,

turtas – tai nekilnojamasis daiktas, kilnojamasis daiktas, vertybiniai popieriai ir pinigai,

nekilnojamasis daiktas – pagal Civilinio kodekso 1.98 straipsnį tai – žemė ir kiti daiktai, kurie susiję su žeme ir kurių negalima perkelti iš vienos vietos į kitą, nepakeitus jų paskirties ir iš esmės nesumažinus jų vertės (pastatai, įrenginiai, sodiniai ir pan.). Nekilnojamiesiems daiktams taip pat prilyginami laivai ir orlaiviai, kuriems pagal Vidaus vandens transporto priemonių registravimo taisyklės, Jūrų laivų registravimo taisyklės ir Civilinių oro laivų registravimo, registracijos liudijimų ir tinkamumo skraidyti pažymėjimų išdavimo laikinuosius nuostatus nustatyta privaloma teisinė registracija. Pagal Civilinio kodekso 1.110 straipsnį nekilnojamuoju daiktu yra laikoma ir įmonė,

kilnojamasis daiktas – tai daiktas, kurį galima perkelti iš vienos vietos į kitą, nepakeitus jo paskirties ir iš esmės nesumažinus jo vertės (automobiliai, žemės ūkio technika, baldai, buitinė technika, meno kūriniai, juvelyriniai dirbiniai ir pan.),

vertybinis popierius – tai dokumentas, patvirtinantis jį išleidusio asmens (emitento) įsipareigojimus šio dokumento turėtojui. Vertybinis popierius gali patvirtinti dokumento turėtojo teisę gauti iš emitento palūkanų, dividendų, dalį likviduojamos įmonės turto ar emitentui paskolintų lėšų (akcijų, obligacijų ir kt.), teisę ar pareigą atlygintinai ar neatlygintinai įsigyti ar perleisti kitus vertybinius popierius (pasirašymo teises, būsimuosius sandorius, opciones, konvertuojamas obligacijas ir

kt.), teisę gauti tam tikrų pajamų ar pareigą sumokėti, pasikeitus vertybinių popierių rinkos kainoms (indeksui ir kt.). Vertybiniu popieriumi taip pat laikomas dokumentas, kuriuo tiesiogiai pavedama bankui išmokėti tam tikrą pinigų sumą (čekiai) ar kuris patvirtina pareigą sumokėti tam tikrą pinigų sumą šiame dokumente nurodytam asmeniui (vekseliai) arba kuris įrodo nuosavybės teisę į prekes (prekiniai vertybiniai popieriai), taip pat dokumentas, patvirtinantis teisę ar pareigą įsigyti ar perleisti prekinis vertybinius popierius (išvestinis prekinis vertybinis popierius). Įstatymų numatytais atvejais leidžiami nematerialūs vertybiniai popieriai, kurie yra pažymimi (įtraukiami į apskaitą) vertybinių popierių sąskaitose.

III. KAS YRA PAVELDIMO TURTO MOKESČIO MOKĖTOJAI?

Paveldimo turto mokesčio mokėtojai yra nuolatiniai ir nenuolatiniai Lietuvos gyventojai.

Valstybė, juridiniai asmenys taip pat gali paveldėti turta, tačiau jie nėra paveldimo turto mokesčio mokėtojai.

IV. KOKS PAVELDIMAS TURTAS YRA APMOKESTINAMAS?

4.1. Nuolatiniai Lietuvos gyventojai paveldimo turto mokestį moka nuo Lietuvoje ar užsienio valstybėse paveldimų:

- kilnojamųjų daiktų,
- nekilnojamųjų daiktų,
- vertybinių popierių,
- pinigų.

4.2. Nenuolatiniai Lietuvos gyventojai paveldimo turto mokestį moka tik nuo Lietuvoje paveldimų:

- Lietuvoje esančių nekilnojamųjų daiktų,
- kilnojamųjų daiktų, kuriems pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus yra nustatyta privaloma teisinė registracija (neatsižvelgiant į tai, ar šie daiktai yra įregistruoti atitinkamuose registruose, ar neįregistruoti).

4.3. Kilnojamiesiems daiktams, kuriems pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus yra privaloma teisinė registracija, yra priskiriami:

- motorinės transporto priemonės (automobiliai, motociklai, savaeigės mašinos, priekabos ir pan.),
- žemės ūkio technika (traktoriai, traktorių bazėje sukonstruotos savaeigės mašinos, savaeigės žemės ūkio, kelių tiesimo, miškų, komunalinio ūkio darbuose naudojamos mašinos, kurių variklio galia viršija 10 AG, taip pat jų krovinių priekabos ir puspriekabos),
- šaunamieji ginklai (graižtuviniai medžiokliniai, lygiavamzdžiai šautuvai, pistoletai (revolveriai) savigynai ir pan.),
- potencialiai pavojingi įrenginiai (garo ir vandens šildymo katilai, slėginiai indai, liftai, kėlimo kranai, eskalatoriai, funikulieriai, pasivažinėjimo atrakcionai ir pan.).

Lietuvos Respublikos teisės aktuose gali būti nustatyta privaloma teisinė registracija ir kitiems kilnojamiesiems daiktams.

V. KAS IR KAIP NUSTATO PAVELDIMO TURTO VERTĘ?

5.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas

Nuo 2007 m. spalio 1 d. nekilnojamojo daikto (išskyrus teisiškai registruotinus laivus ir orlaivius) vertė, gyventojų pasirinkimu, yra:

- valstybės įmonės Registrų centro nustatyta vidutinė rinkos vertė, buvusi turtą paveldinčio gyventojų prašymo apskaičiuoti paveldimo turto apmokestinamąją vertę pateikimo apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos teritoriniam skyriui (toliau – AVMI) dieną;
- arba vertė, nustatyta atlikus individualų turto vertinimą, buvusi gyventojų pasirinktą dieną laikotarpiu nuo palikimo atsiradimo dienos iki prašymo apskaičiuoti paveldimo turto apmokestinamąją vertę pateikimo AVMI dienos.

Nekilnojamųjų daiktų vertė (paveldimo turto mokesčio apskaičiavimo tikslu) iki 2007 m. rugsėjo 30 d. buvo jų vidutinė rinkos vertė, buvusi turtą paveldinčio gyventojų prašymo apskaičiuoti paveldimo turto apmokestinamąją vertę pateikimo dieną. Pagal prigimtį nekilnojamųjų daiktų (pvz., žemės, statinių ir pan.) vertę nustatydavo valstybės įmonė Registrų centras, vadovaudamasi Komisijos privalomam registruoti turtui įvertinti „Valstybės žiniuose“ skelbiamomis vidutinėmis rinkos kainomis.

Teisiškai registruotino kilnojamojo daikto (pvz., automobilio, žemės ūkio technikos, potencialiai pavojingo įrenginio, ginklo ir pan.), taip pat civilinio orlaivio ir laivo, kuriems nustatyta privaloma teisinė registracija ir kurie pagal įstatymą priskiriami nekilnojamesiems daiktams, vertė nuo 2007 m. spalio 1 d. yra turtą paveldinčio gyventojų (jo paties ar pasinaudojus turto vertintojų paslaugomis) nustatyta vertė, buvusi gyventojų pasirinktą dieną laikotarpiu nuo palikimo atsiradimo dienos iki prašymo apskaičiuoti paveldimo turto apmokestinamąją vertę pateikimo AVMI dienos. Turto vertintojų paslaugomis nepasinaudojęs gyventojas tokio paveldimo kilnojamojo daikto vertę nustato, remdamasis analogiškų (tokios pat rūšies, būklės, pagaminimo metų, kokybės, modelio ir pan.) tuo metu parduodamų daiktų kainomis.

Teisiškai registruotinių kilnojamųjų daiktų (automobilių, žemės ūkio technikos, potencialiai pavojingų įrenginių, ginklų), taip pat civilinių orlaivių ir laivų, kuriems nustatyta privaloma teisinė registracija, vertė iki 2007 m. rugsėjo 30 d. buvo jų vidutinė rinkos vertė, apskaičiuota remiantis Komisijos privalomam registruoti turtui įvertinti „Valstybės žiniuose“ skelbiamomis vidutinėmis rinkos kainomis, buvusi turtą paveldinčio gyventojų prašymo apskaičiuoti paveldimo turto apmokestinamąją vertę pateikimo AVMI dieną. Tokių daiktų vertę nustatydavo AVMI.

Vertybinių popierių, įtrauktų į prekybą reguliuojamoje rinkoje, vertė yra jų vidutinė rinkos vertė, pagal Vilniaus vertybinių popierių biržos mokesčių administratoriui pateiktus duomenis apskaičiuota prašymo apskaičiuoti paveldimo turto apmokestinamąją vertę pateikimo AVMI dieną. Tokių vertybinių popierių vertę nustato AVMI. Vertybinių popierių, neįtrauktų į prekybą reguliuojamoje rinkoje, vertė (turtą paveldinčio gyventojų pasirinkimu) nuo **2006 m. vasario 25 d.** yra:

- nominali vertė, o neturinčių nominalios vertės, – buhalterinė vertė, buvusi prašymo apskaičiuoti paveldimo turto apmokestinamąją vertę pateikimo AVMI dieną. Vertybinių popierių nominalią vertę arba buhalterinę vertę (remdamasi turtą paveldinčio gyventojų AVMI pateiktu vieneto išduotu dokumentu apie vertybinių popierių buhalterinę vertę iš paskutinės vieneto finansinės ataskaitos) nustato AVMI,
- turto vertintojų nustatyta vertė, buvusi turtą paveldinčio gyventojų pasirinktą dieną laikotarpiu nuo palikimo atsiradimo dienos iki prašymo apskaičiuoti paveldimo turto apmokestinamąją vertę pateikimo AVMI dienos.

Iki 2006 m. vasario 24 d. vertybinių popierių, neįtrauktų į prekybą reguliuojamoje rinkoje, vertė buvo jų nominali vertė.

Pinigų eurais (iki 2014-12-31 – litais) vertė yra jų nominali vertė, o pinigų užsienio valiuta – vertė, taikant euro ir užsienio valiutos santykį, nustatytą pagal

Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą (iki 2014-12-31 – nustatyta pagal Lietuvos banko skelbiamą oficialų lito ir užsienio valiutų kursą). Pinigų vertę, buvusią prašymo nustatyti paveldimo turto apmokestinamąją vertę pateikimo AVMI dieną, nustato AVMI.

Meno kūrinių, antikvarinių meno kūrinių, antikvarinių tauriųjų metalų gaminių ir antikvarinių brangakmenių gaminių vertę nustato Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos. Tokių kūrinių (gaminų) vertė yra Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos nustatytoji vertė, buvusi tokį turtą paveldinčio gyventojų prašymo nustatyti paveldimo turto vertę pateikimo Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos dieną.

Tauriųjų metalų, brangakmenių, tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių vertę nustato Lietuvos prabavimo rūmai. Tokių gaminių vertė yra Lietuvos prabavimo rūmų nustatytoji vertė, buvusi tokį turtą paveldinčio gyventojų prašymo nustatyti paveldimo turto vertę Lietuvos prabavimo rūmams pateikimo dieną.

Kitų kilnojamyjū daiktų (buitinės technikos, baldų ir pan.) vertę nustato turtą paveldintis gyventojas (pats ar pasinaudojęs turto vertintojo paslaugomis). Tokio turto vertė nustatoma turtą paveldinčio gyventojų pasirinktą dieną laikotarpiu nuo palikimo atsiradimo dienos iki prašymo apskaičiuoti paveldimo turto apmokestinamąją vertę pateikimo AVMI dienos. Turto vertintojo paslaugomis nepasinaudojęs gyventojas kilnojamojo daikto vertę nustato, remdamasis analogiškų (tokios pat rūšies, būklės, pagaminimo metų, kokybės, modelio ir panašių rodiklių) tuo metu parduodamų daiktų kainomis.

5.2. Kai paveldimas užsienio valstybėse esantis turtas

Užsienio valstybėje paveldimo turto vertę nustato pats gyventojas, vadovaudamasis paveldėjimo teisės dokumentuose įrašytais turto vertės duomenimis. Jeigu turto vertė paveldėjimo teisės dokumentuose nenurodyta, ją gyventojas nustato pagal kitus turimus dokumentus (palikimo administratoriaus, testamentą vykdytojo, palikimą tvarkančio advokato pranešimus ir pan.).

Užsienio valstybėse paveldimų pinigų užsienio valiuta vertė nustatoma pagal euro ir atitinkamos užsienio valiutos perskaičiavimo santykį, nustatytą Europos centrinio banko (iki 2014-12-31 – pagal Lietuvos banko skelbiamą oficialų lito ir užsienio valiutų santykį), buvusį paveldėjimo dokumentuose įrašytą dieną.

VI. KAS YRA PAVELDIMO TURTO APMOKESTINAMOJI VERTĖ?

Paveldimo turto mokestis skaičiuojamas nuo Lietuvoje ir užsienio valstybėje esančio paveldimo turto **apmokestinamosios** vertės.

Paveldimo turto apmokestinamoji vertė yra paveldimo turto vertė, sumažinta 30 procentų. Tai reiškia, kad 30 procentų paveldimo turto vertės yra neapmokestinama. Taigi paveldimo turto apmokestinamoji vertė sudaro **70 procentų** to turto vertės.

Paveldimo turto vertė, jo apmokestinamoji vertė apskaičiuojama Paveldimo turto apmokestinamosios vertės apskaičiavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 13 d. nutarimu Nr. 24 „Dėl Paveldimo turto apmokestinamosios vertės apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

VII. KAS APSKAIČIUOJA PAVELDIMO TURTO APMOKESTINAMĄJĄ VERTĘ IR PAVELDIMO TURTO MOKESTĮ?

7.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas

Lietuvoje esančio paveldimo turto apmokestinamąją vertę apskaičiuoja AVMI.

Paveldimo turto apmokestinamoji vertė apskaičiuojama pagal AVMI pateiktą turtą paveldinčio gyventojų prašymą.

Paveldimo turto apmokestinamąją vertę apskaičiuoja ta AVMI, kurios teritorijoje yra turtą paveldėjusio gyventojų nuolatinė gyvenamoji vieta arba kurios teritorijoje yra paveldėjimo byla tvarkantis notaras, arba bet kuri kita AVMI (gyventojų pasirinkimu).

AVMI gyventojui išduoda Pažymą apie paveldimo turto apmokestinamąją vertę. Pažymos apie paveldimo turto apmokestinamąją vertę FR0514 forma (toliau – FR0514 forma) patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. V-80.

Užpildomoje FR0514 formoje AVMI darbuotojas turi įrašyti ir sumokėtino paveldimo turto mokesčio sumą.

FR0514 forma išduodama ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo gyventojų prašymo apskaičiuoti paveldimo turto vertę ir jai apskaičiuoti reikalingų dokumentų pateikimo ir galioja 90 kalendorinių dienų.

Sprendžiant paveldėto turto pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn pajamų apmokestinimo pagal 2002 m. liepos 2 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymą Nr. IX-1007 klausimą, FR0514 forma yra juridinę galią turintis dokumentas, įrodantis šio turto įsigijimo kainą.

7.2. Kai paveldimas užsienio valstybėse esantis turtas

Užsienio valstybėse esančio paveldimo turto apmokestinamąją vertę ir mokėtiną paveldimo turto mokestį apskaičiuoja pats turtą paveldintis gyventojas.

Paveldimo turto mokestis apskaičiuojamas Užsienio valstybėse paveldimo turto mokesčio deklaracijos FR0585 formoje, patvirtintoje Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. V-325 „Dėl užsienio valstybėse paveldimo turto mokesčio deklaracijos bei jos papildomo lapo formų, jų pildymo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“.

VIII. KOKIOS YRA PAVELDIMO TURTO MOKESČIO LENGVATOS?

Paveldimo turto mokesčiu **neapmokestinamas**:

- vienam sutuoktiniui mirus, kito sutuoktinio paveldimas turtas,
- vaikų, įvaikių,
- tėvų, įtėvių,
- globėjų, rūpintojų,
- globotinių, rūpintinių,
- senelių,
- vaikaičių,
- brolių ir seserų paveldimas turtas.

Ši paveldimo turto mokesčio lengvata taikoma turtą paveldintiems nuolatiniais ir nenuolatiniais Lietuvos gyventojams. Lengvata taikoma, neatsižvelgiant į paveldimo turto vertės dydį.

Neapmokestinama iki 3000 eurų (nuo 2015-01-01; iki 2014-12-31 – 10000 Lt) paveldimo turto **apmokestinamosios vertės dalis**, t. y., apmokestinamoji turto vertė, sudaranti 70 procentų viso paveldimo turto vertės, dar yra mažinama 3000 eurų (2015 m.; 10000 Lt – iki 2014-12-31). Vadinasi, gyventojui, paveldinčiam turtą, kurio visa vertė yra ne didesnė kaip 4286 eurų (nuo 2015-01-01; iki 2014-12-31 – 14285,71 Lt), o apmokestinamoji vertė (70 procentų viso turto vertės) – ne didesnė kaip 3000 eurų

(nuo 2015-01-01; iki 2014-12-31 – 10000 Lt), paveldimo turto mokesčio mokėti nereikia.

Kai gyventojas (paveldimo turto mokesčio mokėtojas) paveldi turta, kurio visa vertė yra didesnė kaip 4286 eurų (nuo 2015-01-01; iki 2014-12-31 – 14285,71 Lt), apskaičiuojant paveldimo turto mokestį, yra taikoma lengvata – šio turto apmokestinamoji vertė (70 procentų visos turto vertės) yra **mažinama** 3000 eurų (iki 2014-12-31 – 10000 Lt, žr. pavyzdį X skyriuje).

Savivaldybės taryba (nurodyta 15.1–15.15.2 papunkčiuose) turi teisę:

- **atidėti** paveldimo turto mokesčio sumokėjimo terminą iki vienerių metų;
- **sumažinti** mokėtiną paveldimo turto mokestį;
- **atleisti** nuo paveldimo turto mokesčio sumokėjimo.

IX. KOKS YRA PAVELDIMO TURTO MOKESČIO TARIFAS?

Lietuvos Respublikos paveldimo turto mokesčio įstatyme nustatyti du paveldimo turto mokesčio tarifai: **5 ir 10 procentų**. Taikytiną mokesčio tarifą lemia tai, kokia yra paveldimo turto apmokestinamoji vertė.

Jeigu paveldimo turto apmokestinamoji vertė (70 proc. visos jo vertės) yra **ne didesnė už 150 tūkst. eurų** (iki 2014-12-31 – 0,5 mln. litų), paveldimo turto mokestis skaičiuojamas, taikant **5 procentų** tarifą.

Jeigu paveldimo turto apmokestinamoji vertė yra **didesnė už 150 tūkst. eurų** (iki 2014-12-31 – 0,5 mln. litų), tai paveldimo turto mokestis skaičiuojamas, taikant **10 procentų** tarifą.

X. PAVELDIMO TURTO APMOKESTINAMOSIOS VERTĖS IR MOKESČIO APSKAIČIAVIMO PAVYZDYS

Tarkime, kad gyventojas paveldi 30000 eurų vertės turta – butą, kurio vidutinė rinkos vertė (arba, gyventojų pasirinkimu, vertė pagal individualų buto įvertinimą) 25000 eurų, ir indėlį eurai, kurio nominali vertė 5000 eurų.

1) Šio turto apmokestinamoji vertė apskaičiuojama taip:

$$30000 \times 70 / 100 = 21000,$$

2) turto apmokestinamoji vertė sumažinama 3000 eurų (t. y. taikoma lengvata):
 $21000 - 3000 = 18000,$

3) privalomas sumokėti paveldimo turto mokestis apskaičiuojamas taip:

$$18000 \times 5 / 100 = 900. \text{ Vadinasi, gyventojas turės sumokėti 900 eurų paveldimo}$$

turto mokestį.

XI. KOKIE YRA PAVELDIMO TURTO MOKESČIO SUMOKĖJIMO TERMINAI?

11.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas

Konkretus paveldimo turto mokesčio sumokėjimo terminas nenustatytas, tačiau paveldimo turto mokestis turi būti sumokėtas, dar prieš notarui išduodant turto paveldėjimo teisės liudijimą.

Gyventojas, kuriam savivaldybės tarybos (nurodytos 15.1–15.2 papunkčiuose) sprendimu yra atidėtas paveldimo turto mokesčio sumokėjimo terminas, šį mokestį privalo sumokėti iki savivaldybės tarybos sprendime nurodyto termino pabaigos.

Kol paveldimo turto mokestis nesumokėtas arba kol nepateikti dokumentai, įrodantys, kad šis mokestis atidėtas ar kad nuo jo sumokėjimo gyventojas yra atleistas, turto paveldėjimo teisės liudijimas neišduodamas.

11.2. Kai paveldimas užsienio valstybėje esantis turtas

Paveldimo turto mokestis privalo būti sumokėtas iki **kovo 1 dienos** kitų kalendorinių metų, einančių po tų kalendorinių metų, kuriais turtas buvo paveldėtas.

XII. KAIP SUMOKAMAS PAVELDIMO TURTO MOKESTIS?

Paveldimo turto mokestis turi būti sumokamas banko įstaigoje, taip pat jį sumokėti galima internetu iš gyventojų banko įstaigoje turimos sąskaitos. Visi paveldimo turto mokesčiui sumokėti reikalingi duomenys (įmokos kodas, Valstybinės mokesčių inspekcijos biudžeto pajamų surenkamosios sąskaitos numeris ir pan.) yra AVMI gyventojui išduodamoje Paveldimo turto apmokestinamosios vertės pažymoje (FR0514 forma).

XIII. KOKIE DOKUMENTAI PATVIRTINA PAVELDIMO TURTO MOKEŠČIO SUMOKĖJIMĄ?

Paveldimo turto mokesčio sumokėjimo dokumentas yra kvito, mokėjimo pavedimo originalas su banko įstaigos žyma apie sumokėjimą arba išrašas iš banke turimos sąskaitos (sumokėjus mokestį internetu).

XIV. KAM PATEIKIAMI PAVELDIMO TURTO MOKEŠČIO SUMOKĖJIMO DOKUMENTAI?

14.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas

Paveldimo turto mokesčio, sumokėto nuo Lietuvoje paveldimo turto apmokestinamosios vertės, sumokėjimo dokumentus reikia pateikti paveldėjimo byla tvarkančiam notarui. Jeigu 15.1–15.2 papunkčiuose nurodytos savivaldybės tarybos sprendimu gyventojas buvo atleistas nuo paveldimo turto mokesčio sumokėjimo arba jo sumokėjimas buvo atidėtas, arba mokestis buvo sumažintas, notarui reikia pateikti savivaldybės tarybos sprendimą.

14.2. Kai paveldimas užsienio valstybėse esantis turtas

Paveldimo turto mokesčio, Lietuvoje sumokėto nuo užsienio valstybėje paveldimo turto, sumokėjimo dokumentus saugo turtą paveldėjęs gyventojas.

XV. KOKIA YRA ATLEIDIMO NUO PAVELDIMO TURTO MOKEŠČIO SUMOKĖJIMO, JO SUMAŽINIMO IR ATIDĖJIMO TVARKA?

15.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas

Prašymą atleisti nuo paveldimo turto mokesčio sumokėjimo, sumažinti mokėtiną paveldimo turto mokestį ar atidėti šio mokesčio sumokėjimo terminus galima pateikti:

- savivaldybei, kurios teritorijoje yra nekilnojamasis daiktas, kai yra paveldimas nekilnojamasis daiktas (įskaitant atvejus, kai kartu paveldimi ir kilnojamieji daiktai, vertybiniai popieriai, pinigai),
- savivaldybei, kurios teritorijoje yra notaras, tvarkantis turto paveldėjimo byla, kai yra paveldimi tik kilnojamieji daiktai, vertybiniai popieriai, pinigai.

15.2. Kai paveldimas užsienio valstybėse esantis turtas

Paveldinti užsienio valstybėje esantį turtą, prašymą atleisti nuo paveldimo turto mokesčio sumokėjimo galima pateikti savivaldybei, kurios teritorijoje turtą paveldintis gyventojas turi nuolatinę gyvenamąją vietą.

XVI. KOKIA YRA PAVELDIMO TURTO MOKESČIO DEKLARAVIMO TVARKA?

16.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas

Nuolatiniam ar nenuolatiniam Lietuvos gyventojui, paveldinčiam Lietuvoje esantį turtą, tokio turto, taip pat privalomo sumokėti paveldimo turto mokesčio deklaruoti nereikia.

16.2. Kai paveldimas užsienio valstybėse esantis turtas

Užsienio valstybėse turtą paveldintis **nuolatinis** Lietuvos gyventojas, pagal Lietuvos Respublikos paveldimo turto mokesčio įstatymą privalantis sumokėti paveldimo turto mokestį, **turi deklaruoti** užsienio valstybėse paveldimą turtą ir apskaičiuotą privalomą sumokėti paveldimo turto mokestį.

Užsienio valstybėse paveldimo turto mokesčio deklaracijos FR0585 forma, Užsienio valstybėse paveldimo turto mokesčio deklaracijos bei jos papildomo lapo pildymo ir teikimo taisyklės patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. V-325 „Dėl Užsienio valstybėse paveldimo turto mokesčio deklaracijos bei jos papildomo lapo formų, jų pildymo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“.

Užsienio valstybėse paveldimo turto mokesčio deklaracijos teikti **nereikia**, kai **nuolatinis** Lietuvos gyventojas turtą užsienio valstybėje paveldi iš sutuoktinio, tėvų, įtėvių, vaikų, įvaikių, globėjų, rūpintojų, globotinių, rūpintinių, senelių, vaikaičių, brolių, seserų. Iš šių asmenų paveldimas turtas neapmokestinamas ir nedeklaruojamas.

Užsienio valstybėse paveldimo turto mokesčio deklaracijos teikti **nereikia** ir tada, kai paveldimo turto apmokestinamoji vertė nėra didesnė už 3000 eurų (iki 2014-12-31 – 10000 Lt), t. y., kai visa paveldimo turto vertė yra ne didesnė už 4286 eurų (iki 2014-12-31 – už 14285,71 Lt). Vadinasi, gyventojui iš kitų gyventojų, o ne iš sutuoktinio, tėvų, įtėvių, vaikų, įvaikių, globėjų, rūpintojų, globotinių, rūpintinių, senelių, vaikaičių, brolių, seserų paveldimo turto nereikės deklaruoti ir mokėti paveldimo turto mokesčio, jeigu to turto vertė yra ne didesnė už 4286 eurų (iki 2014-12-31 – už 14285,71 Lt).

Užsienio valstybėse paveldimo turto mokesčio deklaraciją **privaloma pateikti** iki **kovo 1 dienos** kitų kalendorinių metų, einančių po tų kalendorinių metų, kuriais turtas buvo paveldėtas.

Užsienio valstybėse paveldimo turto mokesčio deklaracija turi būti pateikiama turtą paveldėjusio gyventojų nuolatinės gyvenamosios vietos AVMI.

XVII. KAIP PANAIKINAMAS PAVELDIMO TURTO DVIGUBAS APMOKESTINIMAS?

Lietuvoje mokėtinas paveldimo turto mokestis turi būti sumokėtas neatsižvelgiant į tai, ar užsienio valstybėje toks ar analogiškas mokestis buvo sumokėtas, ar ne. Paveldimo turto dvigubas apmokestinimas panaikinamas užsienio valstybėje sumokėtą paveldimo turto mokesčio (jam tapataus mokesčio) sumą įskaitant į Lietuvoje mokėtino paveldimo turto mokesčio sumą.

Užsienio valstybėje sumokėtą paveldimo turto mokestį ar jam tapatų mokestį galima atskaityti iš paveldimo turto mokesčio sumos, mokėtinos į Lietuvos biudžetą (t. y. Lietuvoje mokėtino paveldimo turto mokesčio sumą mažinti sumokėtą užsienio valstybėje). Tam yra būtinos šios trys sąlygos:

- paveldimas turtas yra toje valstybėje, kuri yra įtraukta į Užsienio valstybių, kuriose sumokėtą paveldimo turto mokesčio arba jam tapataus mokesčio sumą galima atskaityti iš Lietuvos Respublikos paveldimo turto mokesčio įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuoto paveldimo turto mokesčio sumos, sąrašą (žr. XVIII skyrių),
- paveldimo turto mokestis (jam tapatus mokestis) yra sumokėtas toje užsienio valstybėje, kurioje šis turtas yra,
- yra tos užsienio valstybės mokesčių administratoriaus patvirtinantys paveldimo turto mokesčio sumokėjimą joje įrodantys dokumentai.

XVIII. KURIOSE UŽSIENIO VALSTYBĖSE SUMOKĖTĄ PAVELDIMO TURTO MOKESTĮ GALIMA ATSKAITYTI IŠ LIETUVOJE MOKĖTINOS PAVELDIMO TURTO MOKESČIO SUMOS?

Iš paveldimo turto mokesčio sumos, mokėtinos į Lietuvos biudžetą, atskaityti užsienio valstybėse sumokėtą paveldimo turto mokestį (ar jam tapatų mokestį) galima, jeigu šis mokestis buvo sumokėtas tokiose valstybėse:

Airijoje
 Armėnijos Respublikoje
 Australijoje
 Austrijos Respublikoje
 Azerbaidžano Respublikoje
 Baltarusijos Respublikoje
 Belgijos Karalystėje
 Bulgarijos Respublikoje
 Čekijos Respublikoje
 Danijos Karalystėje
 Estijos Respublikoje
 Graikijos Respublikoje
 Gruzijoje
 Islandijos Respublikoje
 Ispanijos Karalystėje
 Italijos Respublikoje
 Izraelyje
 Jungtinėse Amerikos Valstijose
 Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje
 Kanadoje
 Kazachstano Respublikoje
 Kinijos Liaudies Respublikoje
 Kipro Respublikoje
 Kroatijos Respublikoje
 Latvijos Respublikoje
 Lenkijos Respublikoje
 Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje
 Maltos Respublikoje
 Moldovos Respublikoje
 Nyderlandų Karalystėje
 Norvegijos Karalystėje
 Prancūzijos Respublikoje
 Portugalijos Respublikoje

Rumunijoje
 Rusijos Federacijoje
 Singapūro Respublikoje
 Slovakijos Respublikoje
 Slovėnijos Respublikoje
 Suomijos Respublikoje
 Švedijos Karalystėje
 Šveicarijos Konfederacijoje
 Turkijos Respublikoje
 Ukrainoje
 Uzbekistano Respublikoje
 Vengrijos Respublikoje
 Vokietijos Federacinėje Respublikoje.

XIX. KOKIUS DOKUMENTUS REIKIA PRIDĖTI PRIE AVMI TEIKIAMOS UŽSIENIO VALSTYBĖSE PAVELDIMO TURTO MOKESČIO DEKLARACIJOS?

Kartu su AVMI teikiama Užsienio valstybėse paveldimo turto mokesčio deklaracija (FR0585 forma) turi būti pateikiami ir užsienio valstybėje paveldimo turto vertę įrodantys dokumentai: paveldėjimo teisės dokumentai, palikimą tvarkiusio advokato, palikimo administratoriaus, testamentą vykdytojo pranešimai ir pan.

Kai paveldėtojas paveldimo turto mokestį (jam tapatų mokestį) sumoka toje užsienio valstybėje, kurioje sumokėtą mokestį galima atskaityti iš Lietuvoje mokėtinos paveldimo turto mokesčio sumos, tai prie AVMI teikiamos Užsienio valstybėse paveldimo turto mokesčio deklaracijos turi būti pridedami tos užsienio valstybės mokesčių administratoriaus paveldimo turto mokesčio (jam tapataus mokesčio) sumokėjimą patvirtinantys dokumentai.

Paveldimo turto mokesčio (jam tapataus mokesčio) sumokėjimo užsienio valstybėje dokumentai ir kiti su tuo turtu susiję dokumentai turi būti išversti į lietuvių kalbą, o vertėjo patvirtinti vertimai pridėti prie deklaracijos.

XX. Į KIENO SAŠKAITĄ ĮSKAITOMAS SUMOKĖTAS PAVELDIMO TURTO MOKESTIS?

20.1. Kai paveldimas Lietuvoje esantis turtas

Kai yra paveldimas Lietuvoje esantis nekilnojamas daiktas, įskaitant ir atvejus, kai kartu yra paveldimi ir kilnojamieji daiktai, vertybiniai popieriai, pinigai, tai sumokėtas paveldimo turto mokestis yra įskaitomas į biudžetą tos savivaldybės, kurios teritorijoje yra nekilnojamas daiktas.

Kai yra paveldimas tik esantis Lietuvoje kilnojamas daiktas, vertybiniai popieriai, pinigai, tai paveldimo turto mokestis yra įskaitomas į tos savivaldybės, kurios teritorijoje paveldėjimas įforminamas, biudžetą.

20.2. Kai paveldimas užsienio valstybėse esantis turtas

Paveldimo turto mokestis, sumokėtas nuo užsienio valstybėje paveldėto turto, įskaitomas į savivaldybės, kurios teritorijoje turtą paveldėjęs nuolatinis Lietuvos gyventojas turi nuolatinę gyvenamąją vietą, biudžetą.
